

Βόρης Νικολάγεβιτς Φεδέρωφ Ζήνα Φεδέρωφ – Οικονομοπούλου

Τις τελευταίες μέρες του 2005 κυκλοφόρησε μικρό καλαίσθητο λεύκωμα με τον τίτλο «Πρωτινά σπίτια – Κάστρο Μυτιλήνης», που περιλαμβάνει δώδεκα ακουαρέλες με παλιά σπίτια της Μυτιλήνης και δεκατρία σχέδια με σινική από το Κάστρο της, όλα έργα του Βόρη Φεδέρωφ. Ο Βόρης Νικολάγεβιτς Φεδέρωφ ήταν μικροεργετής από την περιοχή του Σαράτωφ, σπούδασε πολιτικός μηχανικός στο Πολυτεχνείο της Πετρούπολης, ειδικεύτηκε στη γεφυροποιία και κατατάχτηκε στο Μηχανικό του Ρωσικού Στρατού. Πήρε μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και εν συνέχεια στον Εμφύλιο Πόλεμο με την πλευρά των Λευκών και μετά την ήττα και τη διάλυση του στρατού του Βράγκελ ήρθε από την Κοζιμαία στην Καλλιπολι και ακολούθως εγκαταστάθηκε

στην Ελλάδα. Πήρε την ελληνική υπηκοότητα και εργάστηκε ως μηχανικός αρχικά στην Αλεξανδρούπολη, εν συνεχεία στην Κομοτηνή και τελικά (από το 1938 ως το 1955) στη Μυτιλήνη, στο γραφείο του Νομομηχανικού. Ήταν άνθρωπος πολύ μορφωμένος και καλλιεργημένος, γνήσιος εκπρόσωπος της ρωσικής инτελιγγέντσιας. Εκτός από το ταλέντο του στη ζωγραφική, εκπληκτική ήταν η φιλολογική του κατάρτιση και έγραφε ποιήματα, τα οποία μετριοφρόνως δε δημοσίευσε ποτέ. Τον Βόρη Νικολάγεβιτς Φεδέρωφ τον γνωρίσαμε το χειμώνα του '42, όταν ξεκινήσαμε με τον πατέρα μου να μάθουμε ρωσικά. Τότε, κάποιος μας σύστησε να απευθυνθούμε σ' αυτόν, που κολακεύτηκε και χάρηκε σαν έμαθε πως δυο Έλληνες θέλανε να μάθουν τη γλώσ-

σα του και μας στάθηκε υποδειγματικός δάσκαλος. Δεν ήξερε μόνο τους κανόνες της ρωσικής γραμματικής και σύνταξης αλλά και άπειρα ποιήματα του Πούσκιν, του Λέρμοντοφ, του Μερεζκόφσκι, του Τσιούτσεφ, του Νεκράσωφ και πολλών άλλων. Για πολλά ήξερε και την ιστορία τους. Φεζ' ειπείν για το ποίημα του Λέρμοντοφ «Ντέρεβνια» μας είτε πως γράφτηκε

σαν διαμαρτυρία για το φόνο (δολοφονία σωστότερα) του Πούσκιν σε μια στημένη μονομαχία με τον Γάλλο τυχοδιώκτη Νταντές και ήταν η αφορμή που ο ποιητής εξορίστηκε στον Καύκασο, όπου έγραψε το περίφημο μυθιστόρημα του «Ένας ήρωας της εποχής μας». Όπως ήταν επόμενο μεταξὺ του πατέρα μου και του Φεδέρωφ αναπτύχθηκε μεγάλη φιλία που κράτησε σ' όλη

τους τη ζωή και επεκτάθηκε και στις οικογένειές μας. Τότε γνώρισα την κόρη του τη Ζήνα, που ήταν τον καιρό εκείνο, το ομορφότερο ίσως κορίτσι της Μυτιλήνης. Ψηλή, καστανή, με πολύ ωραία μάτια και ένα μεταδοτικό γέλιο, ταίριασε από την αρχή μαζί μου. Αναπτύχθηκε ανάμεσά μας θερμή φιλία, που διατηρήθηκε ως προχτές. Κάναμε στενή παρέα όχι μόνο στη Μυτιλήνη, αλλά όταν ήρθαμε κι οι δυο στην Αθήνα (για ένα διάστημα συνυπηρετήσαμε στη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Αγροτικής Τράπεζας), καθώς και μετά το γάμο της με τον Μίμη Οικονομόπουλο στη Μυτιλήνη. Τη θυμάσταν πάντα πρόσχαρη και δραστήρια, είτε να μας αφηγείται τα ταξίδια της είτε να κολυμπά στα Τσαμάκια, κάνοντας τη διαδρομή από το άγαλμα της Ελευθερίας ως του Απελή, με την

αντοχή και τη ζωντάνια έφηβης κι ας είχε πια μπει στη σύνταξη. Μια φορά το χρόνο εξ' άλλου θα μας συγγέντρωνε όλους τους συναδέλφους από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της ΑΤΕ, στο σπίτι της στη Νέα Σμύρνη. Τώρα η Ζήνα δεν υπάρχει πια. Έφυγε απροσδόκητα από τη ζωή και το τραγικότερο είναι πως δεν πρόφτασε να πιάσει στα χέρια της το λεύκωμα με τις ακουαρέλες και τα σχέδια του πατέρα της, για την έκδοση του οποίου κοπίασε πολύ και έκανε, χειμωνιάτικα, ένα κουραστικό ταξίδι στη Μυτιλήνη, από όπου γύρισε λίγες μέρες πριν πεθάνει. Όσοι τη γνωρίσαμε θα θυμόμαστε πάντα τη ζωντάνια της, την πάντα πρόσχαρη διάθεσή της και το γέλιο της.

Δημήτρης Σαραντάκος

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ

ΖΗΝΑ ΒΕΔΕΡΩΦ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

(Η) έληξε, στα 74 της χρόνια, να τιμήσει τη μνήμη του πατέρα της, καθώς οι μικρές ακουαρέλες που βρήκε με τίτλο «πρωτινά σπίτια της Μυτιλήνης» και τα σχέδια του Μυτιληνού Κάστρου με πενάκι, της ξύπνησαν αναμνήσεις, από εκείνα τα δημιουργικά χρόνια που περνά κάθε άνθρωπος.

Ζήτησε τη βοήθειά μου, κάτι πολύ απλό, να γράψω ένα πρόλογο και να κάνω τη σελοδοποίηση του μικρού λευκώματος, σε συνεργασία βέβαια με το τυπογραφείο του Δ. Δούκα.

Απλές δουλειές για μας που για εκείνη φαινόταν βουνό.

Νοέμβρης μήνας, ήρθε, έμεινε στο Ξενοδοχείο και κάθε δυο, κάθε τρεις μέρες ερχόταν στο γραφείο να μάθει πώς πάει η έκδοσή.

Μάτια χρυσά που έλαμπαν μέσα σ' ένα πρόσωπο που μαρτυρούσε μια αλλοτινή αιθέρια ομορφιά και μια ευγένεια, μια λεπτότητα...ραφινέ!

«Είναι απλό, λέγαμε, μη σας φαίνεται δύσκολο! Ήδη κάναμε το προσχέδιο και το στείλαμε στο τυπογραφείο που κι αυτό με τη σειρά του θα κάνει «δοκι-

μιο» θα μας το δώσει θα το διορθώσουμε κι εμείς κι εσείς, θα προσέξουμε να μην αφήσουμε λάθος και μετά θα προχωρήσουμε στην εκτύπωση».

«Δηλαδή: Είναι τόσο απλό όσο λέτε.»

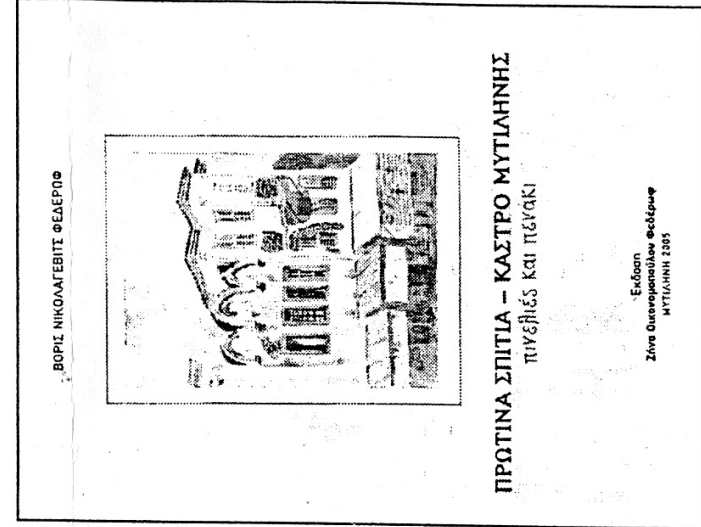
«Ναι! λίγη υπομονή»

Σαν είδε το δοκίμιο, το χάιδε με το χέρι της και το πήρε στο ξενοδοχείο να το διαβάσει προσεκτικά. Πρωί, την επόμενη μέρα, νάτην στο γραφείο με μια έκφραση ικανοποίησης.

Στέλνουμε στο τυπογραφείο το διορθωμένο δοκίμιο και ρωτούμε τότε τα 500 αντίτυπα θα είναι έτοιμα. Μας λένε 20 μέρες! Το πρόσωπο της κυρίας Ζήνας συννέφιασε!

«Δεν μπορώ να μείνω είκοσι μέρες! Αισθάνομαι (τι άραγε αισθάνθηκε;) ότι πρέπει να φύγω στην Αθήνα. Θα γράψω τους φακέλους με τους παραλήπτες και τις Διευθύνσεις που θέλω να το δώσω και τα υπόλοιπα στείλτε τα εσείς όπου νομίσετε!»

Έτσι έγινε! Πλήρωσε το κόστος της

Ζήνα! Πρώτα εντατική και... αναμονή. Σε 8-10 μέρες συνήλθε λίγο. Την έβγαλαν από την εντατική και οι γιατροί και οι δικοί της ήλπισαν σε μια σχετική ίαση.

Αγαπημένη της ανεψιά, της έδειξε, μόλις λίγο συνήλθε, το βιβλίο. Τώρα, σιγά-σιγά, χάιδεψε το ολοκληρωμένο έντυπο. Τη ρώτησε η κοπέλα: «Σας άρεσε; Δεν είναι ωραίο;» Έκανε νεύμα, «Ναι».

Η τελευταία αναλαμπή! Προχθές η Ζήνα Βεδέρωφ Οικονομοπούλου, όταν εμείς δεχόμαστε με τηλέφωνα και γράμματα, ευχαριστήρια για την αποστολή του βιβλίου, είπε, πάλι με νεύμα ένα «αντίο» και έφυγε να βρει τον πατέρα της ΒΟΡΙΣ και τον σύζυγό της Μίμη Οικονομόπουλο, να τους πει... ποιος ξέρει! Ίσως τη χερά της που έβγαλε το βιβλίο! «ΠΡΩΤΙΝΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ»... ΕΚΔΟΣΗ μιας πρωτινής ευγενικής όμορφης, καλοσυνάτης κυρίας!

Σήμερα 12 Γενάρη 2006 κηδεύεται στο Νεκροταφείο της Καλλιθέας στην Αθήνα.

Δ.

Στην αηησμόνητη Ζήνα Φεδέρωφ - Οικονομοπούλου

Μερικές μέρες πριν την Πρωτοκρονιά έμαθα από τον κουμπάρο της ότι η Ζήνα είχε αρρωστήσει και βρισκόταν σε Νοσοκομείο στην Αθήνα. Ο ίδιος έδωσε σε μένα και στο Θανάση το βιβλιαράκι που εκδόθηκε στη μνήμη του πατέρα της Βόρις Νικολάγεβιτς Φεδέρωφ, από την ίδια, με τίτλο «Πρωτινά σπίτια - Κάστρο Μυτιλήνης. Πινελιές και πενάκι». Ήθελα να γράψω δυο λόγια τότε γι' αυτό το υπέροχο βιβλιαράκι αλλά πίστευα και παρακαλούσα να γίνει γρήγορα καλά και ναρθεί εδώ, κοντά μας, ξανά.

Η αγάπη της για τη Μυτιλήνη, για όλους, ήταν γνωστή. Εμείς είχαμε ζήσει αρκετά μαζί μα κι ήταν μια καλή συνάδελφος του Θανάση. Σε μένα στάθηκε πολύτιμη φίλη, όταν «πόνεσα» κι έκλαψα πολύ, τότε που έχασα μια κορούλα, μόλις γεννήθηκε, πριν ακριβώς 34 χρόνια! Τι ειρωνεία Θεέ μου!... Ήταν ακριβώς αυτές οι ίδιες κρύες μέρες του Γενάρη που έχασα το παιδί και η Ζήνα ήταν δίπλα μου, μόλις τέλειωνε τη δουλειά της από την ΑΤΕ που δούλευε. Εκεί στην κλινική «Βέτσου», απέναντι απ' το σπίτι της, δίπλα μου καθόταν να μου συμπαρασταθεί, να μου κρατήσει συντροφιά, γιατί ήμουν ακίνητη στο κρεβάτι για αρκετές μέρες (Άλλη «μικρή ιστορία» κι αυτή).

Δεν το ξέχασα ποτέ. Συναντιόμασταν από τότε, πότε στο σπίτι της θείας της για παρέα κι εργόχειρα. (Ακόμα έχω το ασπρή χριστουγεννιάτικο στολίδι), πότε στη βόλτα, πότε στη θάλασσα που την αγαπούσε πολύ όπως κι εγώ.

Ύστερα έφυγε στην Αθήνα αλλά πάντα γυρνούσε κοντά μας στο νησί και πάντα συναντιόμασταν και τα λέγαμε!... Όταν πριν μερικά χρόνια έγινε η έκδοση του βιβλίου για το «Παρθεναγωγείο» κι είχα την τιμή και τη χαρά να προσφέρω μια μικρή βοήθεια κι εγώ στην ομάδα των καθηγητών και των παλιών μαθητριών που με τις φωτογραφικές ή προσωπικές τους αναμνήσεις στόλισαν αυτό το βιβλίο, ήταν το απολυτήριο της Ζήνας που στόλισε μια απ' τις σελίδες του. Ήταν το απαράμιλλα αρχοντικό της πρόσωπο, που τ' ομόρφυνε πιο πολύ! Ήταν τα δικά της εργόχειρα, η ποδιά της με το κατάλευκο γιακαδάκι που φιγουράριζαν στη βιτρίνα του σχολείου, για να θυμίζουν τις δόξες τις παλιές, στη νέα μας γενιά, όταν έγινε η έκθεση στο "Παρθεναγωγείο".

Το βιβλίο «ΠΡΩΤΙΝΑ ΣΠΙΤΙΑ - ΚΑΣΤΡΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ, πινελιές και πενάκι» στη μνήμη του πατέρα της ΒΟΡΙΣ ΝΙΚΟΛΑΓΕΒΙΤΣ ΦΕΔΕΡΩΦ ξύπνησε σε μένα αναμνήσεις. Τα σπίτια της οδού Θεοκρίτου μου θύμισαν τα παιδικά μου χρόνια αφού το «κρυφό» και το «κυνηπιτό» της γειτονιάς μου, της Θεοφράστου, μας έκανε ν' αναζητούμε δροσιά τα καλοκαίρια και καταφύγιο τις κρύες βροχερές μέρες κάτω απ' τα καφέ και πράσινα σαχνισίνα, τις πόρτες αλλά και τα μπαλκόνια της Θεοκρίτου!... Νομίζω αυτών των σπιτιών που οι πινελιές και το πενάκι του πατέρα ΒΟΡΙΣ αποθανάτισαν τόσο, μα τόσο ζωντανά και μου έφεραν μνήμες όμορφες σε ώρες ατέλειωτου παιχνιδιού, κοντά σ' αυτές τις πόρτες!...

Δεν έγγραψα πριν 15 σχεδόν μέρες, όταν εκδόθηκε αυτό το βιβλίο, με τον πρόλογο του Δημήτρη τον τόσο ανθρώπινο, γιατί πίστευα πως θα γίνει καλά και θα της στείλω τις ευχές μου!

Τώρα ξέρω πόσο ασυγχώρητη ήμουν! Γιατί όταν συναντηθήκαμε τον περασμένο Νοέμβρη μου είπε: «Θα σας στείλω κάτι τις γιορτές εσένα και το Θανάση. Ξέρω ότι θα το εκτιμήσετε!... Θέλω τα σχόλιά σας!...».

Όμως δεν πρόλαβε η Ζήνα να μας το δώσει, σ' όλους τους καλούς φίλους που την αγαπούσαμε και την εκτιμούσαμε, γιατί ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος. Μια σωστή κυρία!

Ας είναι αιωνία η μνήμη της.